Nieuwsbrief | April 2009 | Jaargang 1 | Nummer 1 |

Andere Tijden

in onderwijs en opvang

Een samenwerking van VOS/ABB, MOgroep Kinderopvang, Het Kinderopvangfonds en BOinK

Tijd voor andere Tijden

Dit voorjaar liep het storm bij de inschrijving voor twee masterclasses over het '5 gelijke schooldagenmodel' (zie ook verderop in de Nieuwsbrief). Basisscholen en ook kinderopvang-organisaties uit het gehele land wilden graag van ervaren collega's de in's en out's vernemen van dit nieuwe schooltijdenconcept. Ook in de media was er dit voorjaar volop belangstelling naar aanleiding van de plannen in Hilversum voor onderwijs van 8 tot 2 uur. Steeds meer scholen en kinderopvangorganisaties gaan aan de slag met de versnipperde schooldag en zoeken daarbij onder andere naar een nieuwe indeling van tijden.

Traditionele schooldag ter discussie

Het aanpakken van de traditionele schooldag staat niet alleen bij ouders, basisscholen en opvangaanbieders hoog op de agenda. Ook in recente beleidsadviezen wordt het onderwerp ter discussie gesteld. Bijvoorbeeld door de Commissie Bakker die de verhoging van de arbeidsparticipatie onderzocht en constateerde dat de schooltijden niet zijn afgestemd op de situatie van werkende ouders.

In deze Nieuwsbrief

- Tijd voor andere tijden
- Activiteiten van Andere Tijden in 2009
- Impressie van de masterclass `5 gelijke dagen'
- AT werkt aan argumentenkaart voor- en nadelen huidige schooltijden
- AT levert input aan maatschappelijk debat
- Adviesgroep Andere Tijden

Wat is het project Andere Tijden?

- Het project Andere Tijden in onderwijs en opvang werkt op een praktijkgerichte manier aan nieuwe schooltijden.
- Andere Tijden stimuleert de ontwikkeling van goede praktijkvoorbeelden, kennisdeling en toepassing van ontwikkelde modellen. Het project wil ook het maatschappelijk debat over nieuwe schooltijden stimuleren en een breed draagvlak realiseren.
- Andere Tijden richt zich op schoolbesturen, bovenschoolse directies, schoolleiders, docenten, directeuren kinderopvang en ouders.
- Andere Tijden is een initiatief van VOS/ABB, Het Kinderopvangfonds, MOgroep Kinderopvang en BOinK.

Activiteiten Andere Tijden in 2009

Laten zien dat het kan - (good practices)
- 5 gelijke dagen-model in diverse gemeenten
- onderzoek randvoorwaarden verlengde middagpauze-model
- haalbaarheidstudie 7 tot 7-school

Leren van elkaar
- masterclasses 5 gelijke dagen-model
- ontwikkeling argumentenkaart voor- en nadelen huidige schooltijden
- trainingen schoolleiders

Enthousiasmeren van onderop
- agenderen 'Andere Tijden' in netwerken van bovenschoolse directies
- visie van ouders in beeld brengen
- praktijkervaringen inbrengen in Taskforce Kinderopvang en Onderwijs, symposia, workshops, e.d.

Afstemming brengt rust

Basisscholen en kinderopvangcentra die met elkaar afstemmen en samenwerken, brengen meer rust in de dagindeling van kinderen en hun ouders. Bovendien kunnen school en opvang dan een inhoudelijke en pedagogische verbinding leggen die zorgt voor stabiliteit, veiligheid en continuïteit en die de gewenste brede ontwikkeling van kinderen stimuleert. Om een dergelijk eigentijds dagarrangement te realiseren is het nodig de schooldag voor vier- tot twaalfjarigen anders te organiseren.

Versnelling

Tegen deze achtergrond zijn de initiatiefnemers zomer 2008 gestart met het project Andere Tijden in onderwijs en opvang: een tweejarig project dat versnelling wil realiseren in de samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang met de focus op vernieuwde schooltijden. Door de initiatieven van onderop te steunen en in nauwe samenwerking met het veld kennisuitwisseling en debat te organiseren.

Anki Duin
Projectleider Andere Tijden

Impressie door Ed Buitenhek

De masterclass '5 gelijke dagen'

Op 5 maart 2009 organiseerde de Initiatiefgroep Andere Tijden in onderwijs en opvang in Utrecht de eerste masterclass over nieuwe schooltijden. De masterclasses zijn speciaal ontwikkeld voor schoolbestuurders, schoolleiders en directeuren van opvangorganisaties die de overstap naar het 5 gelijke dagen model in hun school of gemeente overwegen.

Slechts een handjevol scholen in Nederland hanteert dat model nu maar de belangstelling van scholen en opvangorganisaties is groot. Dat bleek uit de hoeveelheid aanmeldingen voor de masterclasses. Gastdocenten waren Peter de Baar en Ed Buitenhek. Peter de Baar is directeur van basisschool de Boemerang in Tilburg. Hij heeft op deze school het 5 gelijke dagen model ingevoerd en weet exact welke voordelen het oplevert en ook tegen welke knelpunten directeuren oplopen. Ed Buitenhek is adviseur in onderwijs en opvang en betrokken bij diverse trajecten in het land met andere schooltijden. In dit artikel een korte impressie van de masterclass en de reacties van deelnemers.

Kennisdelen

- Met masterclasses, workshops en trainingen werkt Andere Tijden aan de verspreiding van kennis en ervaring met nieuwe schooltijden.
- Onder het motto `leren van elkaar' worden daarvoor ervaringsdeskundige schoolleiders en kinderopvangondernemers aangetrokken.

	08.15 / 8.30 uur	14.00 / 14.15 uur
maandag	Onderwijs	NSO/Vrije tijd
dinsdag	Onderwijs	NSO/Vrije tijd
woensdag	Onderwijs	NSO/Vrije tijd
donderdag	Onderwijs	NSO/Vrije tijd
vrijdag	Onderwijs	NSO/Vrije tijd

Het roer om

In de masterclass bleek dat veel schoolleiders een steeds grotere druk op de tussenschoolse opvang ervaren: tegenover steeds meer kinderen staan steeds minder overblijfkrachten. Dat is in veel gevallen het belangrijkste motief om opnieuw naar de dag- en weekindeling te kijken. Bijna 80% van de leeftijdsdoelgroep 'moeders op het schoolplein' heeft inmiddels een substantiële baan en dat aantal neemt nog steeds toe waardoor het aantal overblijfkrachten 'opdroogt'. De knelpunten bij het overblijven vormen een belangrijk motief voor basisscholen om aanpassing van het schoolrooster in overweging te nemen.
Ook de economische recessie zal dat tij niet keren omdat juist veel vrouwen werken bij bedrijven die minder recessiegevoelig zijn.
Peter de Baar lichtte toe dat niet zozeer het belang van ouders maar het belang van kinderen leidend was geweest om te kiezen voor een andere dag- en weekindeling op zijn school.

Masterclasses 2009-2010

- Met de extra masterclass in juni hebben straks 60 scholen en kinderopvang-organisaties kennis gemaakt met het 5 gelijke dagen model.
- Veel belangstellenden moesten worden teleurgesteld. Ook is er vraag naar lokale workshops.
- In het nieuwe schooljaar 2009-2010 zal o.a. VOS/ABB de masterclasses `5 gelijke schooldagen' continueren.
- Voor meer informatie : jlittink@vosabbconsulting.nl

Hoe ziet het gelijke dagen model er uit?

Het 5 gelijke dagen model combineert middagpauze onder professionele begeleiding van de leerkracht met het afschaffen van de traditionele vrije woensdag- en/of vrijdagmiddag. Soms wordt het gecombineerd met een vroegere (dan 8.30 uur) begintijd van de schooldag.

Het continurooster is veiliger (maar twee keer door het verkeer) en gemakkelijker voor ouders (afstemming werktijden, 2 haal/brengmomenten). Voor de kinderen van de Boemerang is er volgens De Baar geen race meer tegen de klok tussen de middag en zorgt de gezamenlijke lunch met alle kinderen voor minder (op)startproblemen in de middag.
Ook hebben kinderen eerder vrij en daarom meer tijd om te spelen en 'af te spreken' op alle dagen van de week. Voor de naschoolse opvang biedt het rooster meer ruimte om activiteitenprogramma's op te zetten. Daarmee zijn er volgens De Baar ook meer mogelijkheden om sociaal en gezond gedrag te stimuleren.

Maar 'ieder voordeel heeft zijn nadeel' en ook de consequenties van de keuze voor zo'n rooster kwamen in de masterclass uitgebreid aan bod.

Consequenties of 'beren op de weg'?

Allereerst werden enkele 'beren op de weg' om zeep geholpen. Het rooster is prima in te passen in de urennormering, de geldende regels rond rust- en werktijden en de programmering van sportclubs met activiteiten op woensdagmiddag.
Met name voor leerkrachten zijn er consequenties die volgens De Baar in de voorbereiding aan de orde moeten. Zo vergt het rooster een andere planning

van de voorbereiding door teamleden omdat er nauwelijks mogelijkheden zijn om tussenschools voor te bereiden. Afhankelijk van de beschikbare ruimtes per school kunnen de pauzes voor teamleden in het gedrang komen bij regen of andere calamiteiten.

Daar staat tegenover dat teamleden eerder in de middag kunnen starten met afronding en voorbereiding. Ook zijn er kosten verbonden aan het rooster die gedekt moeten worden uit de vrijwillige ouderbijdrage. Dat vergt goede communicatie met ouders en MR. Verder blijkt de onderwijsinspectie - ondanks uitgebreide argumentatie van scholen - de gezamenlijke lunch niet als lestijd te zien waardoor scholen kort na invoering de lestijden alsnog moeten aanpassen. Ook een goede afstemming vooraf met de inspectie is daarom van groot belang. Verder blijkt het draagvlak onder ouders af te nemen naarmate ze meer gewend zijn aan het traditionele schoolroosters. Juist ouders die daaraan gewend zijn hebben over het algemeen de zwaarste inbreng in een MR en dat maakt de invoering er niet gemakkelijker op. Verder moet er goed gekeken worden naar de lesprogramma's voor de onderbouw om voor die kinderen de nadelen van een langere schooldag te compenseren.

Hoge waardering deelnemers

Alle deelnemers waren enthousiast over de inhoud van de masterclasses en waardeerden het programma en de docenten met een 'goed' of 'zeer goed'. Reden temeer voor de Initiatiefgroep Andere Tijden in onderwijs en opvang om in juni 2009 een extra masterclass over nieuwe schooltijden te organiseren. Ook die is inmiddels volgeboekt.

Stimuleren debat

- Andere Tijden wil het draagvlak voor nieuwe schooltijden vergroten, met name in het onderwijs. In de maatschappelijk discussie, brengt Andere tijden goede praktijkvoorbeelden in.

Andere Tijden brengt argumenten vóór en tegen huidige schooltijden in kaart

In opdracht van Andere Tijden maakt de Argumentenfabriek een inventarisatie van de voor- en nadelen van de huidige schooltijden. De Argumentenkaart die wordt gemaakt, wordt een hulpmiddel voor de discussie die op scholen, met ouders en leerkrachten, wordt gevoerd.
In de afgelopen weken zijn de argumenten in kaart gebracht in workshops waar de belanghebbenden bij schooltijden bijeen zaten: ouders, leerkrachten, schoolleiders, werkgevers en kinderopvang.
Eind mei verschijnt de Argumentenkaart Schooltijden; deze zal binnen onderwijs en kinderopvang worden verspreid (meer informatie in de volgende Nieuwsbrief, zomer 09)

Thema `Nieuwe schooltijden' in netwerken bovenschoolse directies

VOS/ABB heeft dit voorjaar het thema `nieuwe schooltijden' op de agenda gezet van de regionale netwerken van algemeen directeuren. Voor veel besturen is het geen nieuw thema, maar het geeft wel een impuls aan de al ontwikkelde ideeën. Voor andere besturen is het aanleiding om de discussie over nieuwe tijden in de organisatie te agenderen. VOS/ABB gaat in het najaar van 2009 een training/ workshop over andere schooltijden in haar ondersteuningsaanbod opnemen.

Lokale initiatieven die nu al meer informatie of advies willen, kunnen contact opnemen met J. Littink, VOS/ABBconsulting tel.nr: 06 12928581

Taskforce Kinderopvang en Onderwijs (KOO) krijgt input uit Andere Tijden

Het project AT gaat een actieve rol spelen in de Taskforce KOO die door de MOgroep Kinderopvang is geïnitieerd. Deze taskforce, waarin een breed scala van maatschappelijke organisaties is vertegenwoordigd, gaat een toekomstbeeld van de samenwerking tussen kinderopvang en onderwijs samenstellen. Zowel qua concept, bestuurlijk model als financieringssystematiek. Vanuit het project Andere Tijden worden beloftevolle praktijkvoorbeelden ingebracht. Eind juni zal het advies verschijnen.

Symposium Sluitende dag- en jaar-arrangementen ministeries OCW en SZW

De ministeries van OCW en SZW organiseren in mei een symposium over `Sluitende dag- en jaararrangementen' over de flexibilisering van school- en opvangtijden in relatie tot arbeidstijden van werkende ouders. Hierbij zijn drie

bewindspersonen betrokken: minister Plasterk (emancipatie/ tijdenbeleid) en de staatssecretarissen Dijksma (kinderopvang en basisonderwijs) en Klijnsma (werkgelegenheid, flexibilisering arbeidstijden) Vanuit het project Andere Tijden zullen praktijkvoorbeelden en debatmaterialen worden ingebracht.

Adviesgroep Andere Tijden ingesteld

Voor het project Andere Tijden is een aparte adviesgroep ingesteld. Daarin zijn vertegenwoordigd: de PO-raad, het experiment in Hilversum, stedelijk initiatief Deventer, Gemeente den Haag, Bureau E&S, Netwerkbureau Kinderopvang, Kinderstad Tilburg, de AoB en de oudervereniging VOO. De adviesgroep geeft kritische feedback, draagt ideeën aan en verspreidt het gedachtegoed in eigen kring.

In de volgende Nieuwsbrief

- (Goede voorbeelden) Haalbaarheidsstudie `paraplu'school (7 tot 7) in Ede
- (Goede voorbeelden) Nieuwe scholen, nieuwe tijden, maar hoe gaat dat in bestaande scholen?
- Groningen werkt aan de Vensterschool van de Toekomst
- Verspreiding argumentenkaart voor- en nadelen huidige schooltijden

Colofon

- Anki Duin
  Projectleider Andere Tijden
  In onderwijs en opvang
  Telefoon 06 – 5393 2036

Afmelden, vragen en suggesties:
AndereTijdenInOnderwijsEnOpvang@xs4all.nl